

1869-12-20

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

Carl Jacobsen

FAKTA

Type:
Brev

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
København

Arkivplacering:
Uden FA-nummer, æske F 13,1

Emneord:
Carlsberg, Industriel arkæologi,
bryggeriindretning,
bryggeriteknologi

DOKUMENTINDHOLD

Om indretningen af Mellembryggeriet.

TRANSSKRIFTION

d 20 Decbr 1869

Kjære Carl!

Da jeg skrev sidst, var det min Tanke, at lade Dig selv prøve dine Kræfter paa den videre Udarbeidelse af Byggeplanen i dens Details, men jeg har dog ikke kunnet slaae mig til Ro derved og har ikke kunnet hvile før jeg havde overbeviist mig om, at Projectet kunde benyttes til et fuldstændigt Anlæg, i Størrelse liig Carlsberg.- Da man imidlertid ikke kan construere det Indre af en Bygning, uden samtidigt at forme det Ydre har jeg maattet tegne baade Plan og Profiler og Facaderne paa engang og da jeg selv er særdeles tilfreds med Resultatet, vil jeg ikke tøve med at sende Dig Copier deraf, for at høre din Mening derom.- Jeg troer at Du vil finde de Fordringer fyldestgjorte, som Du i dit sidste Brev med Rette udhævede med Hensyn til en bequem Forbindelse mellem de enkelte Dele af Værket og jeg troer heller ikke at man let skal finde en mere symmetrisk og harmonisk Ordning.

som Du vil se, er der i Stueetagen en fri Passage gennem Bygningens Midte fra den ene Ende til den anden og ligeledes kan man i de forskjellige Etager med Lethed komme fra den ene Afdeling til den anden. Dampmaskinen har jeg stillet paa en Sokkel, for at dens Hovedaxe kan gaae ufbrudt heelt igjennem baade mod Vest og Øst uden Transmissioner og fra denne kan da, deels ved Remskiver, deels ved horizontale og lodrette Tveraxer, tilveibringes Bevægelse for 1. Opheisning fra Store Kjelderens 2. Vifte og Iispumpe for Svalingen, 3. Mølleværket med Tilbehør og Mæskemaskiner; 4. Urtpumperne; 5. Pumperne i Brønden; 6 Elevator til Malt; 7. Opheisning af grønt Malt og 8. Elevator for Bygget.- De 2 Bryggerkjedler i den sydlige Side har jeg tænkt lukkede som min til Dampkogning og lidt lavere end de andre for at Hovedaxen kan gaae hen over dem: I Maskinrummet er Plads til endnu en Maskine, naar Værkets Udvidelse fordrer det. De kunne kobles sammen eller drives særskilt efter Behag.- Der er tegnet 2 damp-

kjedler og anvist Plads til 2 endnu. Kullene skulle bringes ind fra

Nord og Cokes til Køllen fra Syd.-For ikke at behøve at construere Malthusets Muure og Søiler og Dragere altfor svære, vil jeg tilraade at anbringe, baade strax og senere Malt og Bygmagaziner i Stueetagen, hvor de bæres af Kjeldernes Hvælvinger. Et Gulv af Asphalt beskytter fuldkommen mod Fugtighed fra neden af.- Baade Bygget og Maltet skal dog løftes op til Taget ved Elevatorer, naar det skal bruges og man slipper da med at løfte det eengang.- De fremtidige, udvidede Køller har jeg lagt paa langs af Bygningen for at Udkastning fra begge Køller kan skee directe til Malthuset. Den ene Kølle faaer dermed sit Lys fra Gangen men der bliver lyst nok endda.-Det Punct, hvori jeg føler mig mindst sikker, er Opstillingen af Fermenting og Cleansing Squares i 2 Etager ved at dele den høie Etage. Fra Begyndelsen har det ingen Vanskelighed (saavidt jeg kjender det engelske System), da der kun Behøves

faa Kar af hver Slags, som altsaa ikke behøve at staae lige over hinanden, men jeg vilde forsøge om det hele Apparat til 15000 Tdr. Malt (hvoraf jeg tænker mig 1500 Tdr brygget maanedlig om Vinteren i 3 Bryg daglig à 20 à 24 Tdr) kunde faae Plads i det her givne Rum, der ogsaa for Fremtiden vil blive bedst beskyttet mod Temperaturforandringer og jeg troer det kan gaae.

Voici min Beregning: 2 Bryg daglig af mild Ale og Bordøl, til hvert 3 Gjæringskar, og 1 Bryg daglig af pale Ale à 2 Gjæringskar, er i alt 8 Kar daglig, er 24 Kar til 3 Dage.- Jeg regner kun 25 Dages Brygning om Maaneden, altsaa er der rigelig Tid til at lade Kar staae ledige til Reengjøring.-Af cleansing Squares bruges 6 daglig til mild Ale osv i 4 Dage, er 24 Squares, og til pale Ale, 1 Bryg daglig, 6 Sæt Unions, hvoraf der er Plads til 8 Sæt, (9 Casks à 5 Tdr.)Ventilation vil der blive nok af og Lys vil ikke mangle, deels fra Vinduerne, deels om fornødent fra Skylights igjennem Platformene, men er Rummet til Gjæringskarrene høit nok ? De kunne jo indklædes lige op til Loftet for at holde Skummet, men her skorter

II

det mig paa Erfaring.- Skulde Du troe at Gjæringsrummet dog er for lavt, vilde jeg ikke gjerne løfte Loftet, d.e. Gulvet i Svalehuset, for ikke at forstyrre Harmonien i det Ydre, men hellere, enten sænke Loftet i Store Room derunder, hvorved imidlertid Fadningen gennem Racking Square bliver mindre beqvem - husk paa at mild Ale og Bordøl skal lagres paa 10 Tdr Fade, som maae

fyldes paa deres Plads - eller flytte Unions ned i Store Room.-
Overvei nu vel dette Punct og siig mig din Mening derom,
saavel som hvad Du iøvrigt har at bemærke. Jeg har
gjennemtænkt det hele meget omhyggeligt men derfor kan der
gerne være Mangler, som jeg ikke seer, fordi jeg jo ikke er
fortrolig med det engelske System.- Istedetfor et Par eller nogle
Sæt Unions til Ale, har jeg forøvrigt meent, at der maatte
anbringes Cleansing Tubs til Porter, men Pladsen bliver vist den
samme. Vandbeholderen har jeg stillet op i et Slags Tverparti, men
det kan nok være, at der i Tiden maa bygges endnu en Etage paa
hver

Ende af dette Parti, hvorved der vilde dannes 2 Smaataarne x)
hvori 1 mindre Vandbeholder kunde faae Plads til at forsyne det
øverste Støbkar. I det andet Taarn kunde passende anbringes et
Uhr.- Hertil maa tages Hensyn ved Taarnpartiets Construction,
der forøvrigt har en stærk Fundering i de 2 parallelle Muure.
For Øieblikket vil jeg ikke tilføie mere for at forklare Planen, men
dersom der er Noget som Du ikke fatter Grunden til, saa spørg, og
jeg skal give dig Grunde for Alt.

Du forstaar jo nok, at Jerngitteret i Brystningen under Vinduerne i
Bryggeri - og Kølle-Bygningen er for at skjule Vinduerne der skal
give Lys og Ventilation i det øverste af Bryggerilocalet. Denne Deel
af Facaden har skaffet mig meest Hovedbrud, men nu synes jeg at
Forholdene ere gode og at det ogsaa er hensigtsmæssigt.- Jeg
vilde have givet dig en Copie af Bygningens Tverprofil men Tiden
vil ikke slaae til, naar Du skal have Planen som Julegave.- Naar
Du imidlertid lægger den gjennemsigtige Længdeprofil
[på langs] x) eller eet Taarn paa Midten med 2 Etager, hvoraf det
underste til Vandbeholder og det øverste til Uhr (det Sidste er
Kogsbølles Idee, ikke ilde)

nøiagtigt ovenpaa Facadetegningen paa et hvidt Underlag, vil Du
kunne see hvorledes det Ydre og Indre forholde sig til
hinanden. Jeg har kun ladet eet Vindue været synligt i Store-
Etagen til dit Kontoir, men man kan jo nok blotte et større Stykke
deraf, saa at der kan blive 2 Vinduer mod Syd, foruden 1 mod Øst i
Huken ved Gjennemkjørselsporten.- Der kunde vel ogsaa tages et
Par Værelser, i Begyndelsen, fra Maltmagazinet, men dér er kun 4
Alen 3" fra Gulv til Loft.- Hvad det fremtidige Vaaningshuus
angaaer, da kan det jo lægges efter Plan No 3 eller No 4, skjøndt

No 4 er heldigst for Malthusets Construction og sikkert ogsaa for Vaaningshuusets Beliggenhed, men jeg har som Du seer, tegnet det første Malthuus i en Qaudrat og det kan saaledes udvides ligesaagodt paatvers som paalangs. Derom kan Du jo i sin Tid bedst dømme, naar Du seer Localiteterne.- At lægge en Bolig mod Nord, uden Sol, vil Du neppe finde rigtigt.-

Jeg vil nødig friste Dig til at forsømme dine Arbeider og Studier i Bryggeriet, hvilke jo for Dig ere det Vigtigste, men jeg vil dog gjerne høre dine Bemærkninger, især forsaavidt de angaar Facaden og Bygningsconstructionen, saasnart skee kan, for at jeg kan lade Nebelong gennemgaae Planen itide, deels for at kunne beregne og bestille Jernbjelker betimeligt, deels for at kunne bestille graae Steen til Forziiring, af hvilke nogle vistnok maae være formede efter Tegning. Tak for Bygprøverne - som ikke ere saa meledede som det skotske Byg ifjor og Saale Bygget i Aar - Jeg synes bedst om begge Prøver fra 1868 og i begge Aargange bedst om Suffolk Bygget. Saasnart jeg faaer Analyser, skal jeg sende Dig Afskrift deraf.- Jeg skal ogsaa tænke paa at skaffe Dig Ærinder til Brygmester og Malt-Govenor (Fik Du saa Noget ud af Kemp ?)- Een Ting kunde jeg virkelig ønske Oplysning om, nemlig den Mechanisme

[På langs] Det danske Byg maltes i Aar udmærket smukt hos mig i 9 Dage ved 12-13 R høist.- Jeg troer at Englænderne vilde blive tilfredse dermed, naar de lade det staae 76 Timer i Støb og 24 i Couch

III

med en Frictionskive, hvormed Valseværket hos Allsop blev sat i Bevægelse. Den var meget sindrig og Hensigtsmæssig, men jeg indpræntede mig den ikke tilstrækkeligt.

Kunde Du faae Lov til at tage en Skizze deraf, saa jeg det gjerne. Ligeledes var det ikke galt, at have en Tegning af hans Spiral-Svaleapparat (Bennetts) da mit saa fortræffeligt det er, dog har den Feil, at Faldet i Bunden er for stærkt. Hos Bass kunde Du bede om at see hans Indretning ved Valseværket til at sortere Maltet og male de smaae Korn for sig. Dette bryder jeg mig forresten ikke om, men maaskee kan det bruges som Paaskud.

Du har ikke fortalt mig Noget om hvorledes Du er tilfreds med de

Studier, Du kan gjøre hos Mr. Evershed. Hvorledes driver han sit Bryggeri?- Saavidt jeg husker brugte han baade en Slags Unions og Flatning eller Cleansing Squares og jeg synes ogsaa at jeg på langs: Jeg kunde have Lyst til at lave en Farveprøve, som Norm for mit bayersk Øl. Veed Du hvoraf de Prøver ere lavede, som Du sendte hjem ?s. 10 saae Indretninger til Porter.- Kan Louis Hatt lære Noget hos Bell ? og kunne I have noget Udbytte af at sammenligne Eders Erfaringer ? - Kjender Mr. Evershed det Specielle af Fremgangsmaaden i de store Bryggerier ? og taler han med dig derom ? Er Du ikke kommen i nærmere Berøring med Bindley og Robinson ?

Kjender Brown Forholdet mellem Sukker og Dextrin i Urten til Ale og om der i de forskjellige Aargange er Forskjel i dette Forhold, hvorpaa Kemp's Ytringer om den stærkere Attenuation ifjor synes at tyde ? Kan Du ikke udforske Attenuations Graden af Bass pale Ale ved Fadningen ? bruges Bisulphite of Lime ?

Da min Forvalter, Hesberg, er bedst skikket til Contoirforretninger og Rulff trænger til en Medhjælper, skal Hesberg fra Februar ind paa Contoiret, hvorimod jeg har antaget en ung pharmaceutisk Kandidat Holm til at assistere Kogsbølle. Dette Arrangement har jeg længe ønsket og er meget glad over.

[På langs]

Sluttelig vil jeg ønske Dig en behagelig Juul, hvortil der jo er lovende Udsigt. Til Brug i ledige Timer sender jeg Dig en Samling Digte og Fortællinger, som roses.

Din Jacobsen

20/12 69

20 Decbr 1869.

C.M. Kære Carl!

Jens Hans Hall.

Da jeg først fik, næst at min Carls, at
Carls dig selv grænsede dine Trøstes for den
videns Udarbejdelse af Løgnplanen i dens
Detaljer, men jeg var dog ikke Trængsel
mig til de Svært og for ikke Trængsel
for jeg fandt anstændigt mig om, at forjættede
Løgnen bringet til et fuldstændigt Aulag,
i Hæret og Lige Carlsberg. - Da man imidlertid
Løgnen ikke kan konstruere at Løgnen af en
Løgnen, uden samtidig at forurene det Hæret
for jeg maattet lægge både Plan og Profiler
og Tænkningen for enogang og da jeg selv er
fødtet tilføjet med Løgnen, mit jeg ikke
kan med at sende dig Copier deraf, for at
jære din Mening derom. - jeg tror at du
mit finde de Løgnens fuldstændige, som du
i dit sidste Brev med Løgnen og med frejg
til en Løgnen Trængsel mellem de enkelte
Dels af Hæret og jeg tror selvsagt ikke
at man let skal finde en mere sjællens
og Løgnens Ordning.

Daen du mit ser, at det i Hinaftagene er
for faste og gjennem begynderne Mith for den
enude til den anden og ligeledes den man
i de forskjellige stager med Løst Sammen
for den nye Afdeling til den anden. Sampe
mation for jeg stillet paa en Tabel, for at
den somatage. Den gaar næstentt fastt igjennem
bead med Hest og Hst inden Combustionens
og for denne Den de, deat med American, deat
med Juergentale og vedrøtt Carreyer, hilsaibning
Lernagatje for. 1. Opfæring for Store Ejendomme
2. Hest og Begynderne for Smalinger, 3. Milla
medet med Telleren og Mestrematier, 4. Hest
gungere; 5. Jungere; 6. Caratol
til Malt; 7. Opfæring af grovt Malt og 8.
Caratol for Begynder. - De 2. Begynderidier
i den sydlige Ende for jeg kendt luttet sam
min til Sampe Begynder og lidt Casara med de
anden for at somatage den gaar den enes
den. I Mestrematier er stude til enden
er Mation, naar deatlets Udvidelse somat
deh. De Linnus Coblet sammen alle Drimat
samstilt efter Casar. - Der er dog et 2. Sampe

Gjættet og aarsigt paa det 2. uddrag. Sættens
Pletter bringes ind for Nord og Cokes til Tællen
for Lyt. -

Der skal at besees at iøvstaaende Mattesudat
Mærk og Tæller og Drøgenes altfor smaa, mit jeg
jag tilraader at ændres, baade paa og paa
Matt og Løjsmagaziner: Skuatager, Jæs Dr
beset af Sjældrene Jættene. Et Guld
af Adyfall beskyltes færdigman med Løjslyst
for uddrag af - baade Løjslyst og Mattet Jæl,
der Løst og til Copt med Clementens, naar
det skal bringes og naar stiger du med et Løst
det sprog. -

De formlidige, indvidet Tæller for jeg last
gaa langt af Løjsninger for at betragte for
begge Tæller den fra direkte til Mattesudat
den nye Tæller saas Drødet sit Lyt for Gange
naar det bliver Lyt med udda. -

Det paaet Jæs jeg selas mig mindst / Jæs,
et Opstilling af Fermenting og Cleansing Tøgers
i 2 flager med et dele den Jæs flage. Som
Løjsudlæs for det iegen Klædtlyst / Naar
jeg Jæs det angikke Lyt, da det Jæs beset

for 5 ar af Jans Plads, som althar ikk besjæn
at Jans Lige naar Jans anden, men jeg vilde først
se det Jule Apparat til 15000 edr. Kalk (Jans
jeg tænkte mig 1500 edr. brugt maaselig om
Kvintorn : 3 Løng daglig i 20 i 24 edr) Trinde
faar Plads i det Jule gimmer Linn, der og for
Linnelidne mit blinde balt besjillet med Cæmp.
naturfarvning og jeg tænke det Linn gær.
Værdi min Cæmping : 2 Løng daglig af mild Alle
og Linnelid, til Jant 3 Gjæring Linn, og 1 Løng daglig
af pale Alle i 2 Gjæring Linn, ^{alt} 8 Linn daglig,
at 24 Linn til 3 dage. - Jeg regner 25 dage
Lønging om Maanden, althar at det rigelig til
til at maaselig balt Linn Jans Linn til Linn
gjæring. - Af Cleansing Squares bruge 6 Løng
til mild Alle om 4 dage, at 24 Squares, og
til pale Alle, 1 Løng daglig, 6 Fat Unions, Jans
der at Plads til 8 Fat, (9 Cæks i 5 edr).
Ventilation Linn der blinde udt af og Linn
mit ikk maaselig, derat for Kvintorn, derat
om faar adrent for Skylights igjennem Plakserne
men at Rømmet til Gjæring Linn Jans
uot? - In Linn jo indladet lige og til
loftet for at Jule Rømmet, men Jans Plads

II ²⁰/₁₂ 69 ² C.M.
Et mig gas forfaring. - Skide di laas at
gjennemrømmet dog es gas laas, mildt jeg
ikke gjaerne Loft. Loftet, d. e. Gulvet i
Omlobsstet, gas ikke et faarbjørn jærnsmaas
: Et yder, men feller, sutan fælde Loftet
: Stort Raam Drunder, Inaasat inidkædet
Ladninge gjaerne Racking Square klear
mindre baggen - Luf gas at mildt Ale og
Candul sat lagens gas 10 etv Leds, sam maen
fyldes gas den flade - allas flytte Unions
ud i Stort Raam. - Oarsom i en mal ikke
Jænt og jeg mig di Maenig Drauen, saamt,
sam laas di iærrikt gas at beuaste. Jeg
gas gjaernantant det fide maget anfygget
men drøftes Lau des gjaerne men Maenig,
sam jeg ikke gas, fædt jeg jo ikke es forbrødig
med det angalte Dyfken. - Hærdt for et
~~alle vækst~~ gas det Unions li Ale, gas jeg færdig
mennt, at det maatte aubruige Cleaneing Tubs
li Tøker, men fladten klear mit den færdig.
Hærdt færdig gas jeg flidit og i et flage
+ Cuarnyasti, men det Lau ved maen, at det i
+ Cuden maen bygget andin en flage gas færdig

+) eller ved Caasen paa Hvidstenvej 2
St. Amalthee Kirke. (St. Amalthee og Kongens Slotte, 1884, 1885.)

Ende af St. Amalthee, som er den nylige Laan
2. Indsættelse, som er i minde. Hvidstenvej
Lindes paa Pladsen til at forbyde St. Amalthee
Stad. I St. Amalthee Caasen Lindes paa
aendring af St. Amalthee. - Jætte med Lige Indsættelse
med Caasen paa St. Amalthee, der forbyder
for en St. Amalthee Indsættelse; de 2 paa alle St. Amalthee
der St. Amalthee med sig St. Amalthee med
for at forbyde Indsættelse, som derfor der er
Lige, som der St. Amalthee Grundene til, som
Lige, og jeg skal give dig Grund for alle.
du forbyder jo nok, at forbyder med
Indsættelse med St. Amalthee; Indsættelse
og Lige - Indsættelse er for at forbyde St. Amalthee
der skal give Lige og St. Amalthee; St. Amalthee
af Indsættelse. Derfor der af Lige
for St. Amalthee med Indsættelse, som er
Lige jeg at Indsættelse er gode og at der
af Lige er Indsættelse med sig. - Jeg med Lige
giver dig en Copie af Indsættelse Indsættelse
som er med St. Amalthee til, som der skal
Lige Indsættelse som Indsættelse. - Naar du med
Lige Lige der Indsættelse Indsættelse

uværgjæst ansuue. Lænder taguenyjn gaa et
gjætt Værdueg, mit den Lænder fra Gaardene
et Øst og Lænder forfaldt sig led Lænder.
Jeg saa den Lænder et Lænder med Lænder
i Stor-Øst et Lænder, men man
taa jo nok blotte et Lænder Øst, saa
et det Lænder bliu 2 Lænder med Øst,
foruden 1 med Øst i jækken med Gæmsen.
Lændergæmsen. - Det Lænder med øst
et det Lænder, i Lænder, fra Lænder.
Lænder, men det et den Lænder 3" fra
Lænder til Lænder. - Jætt et Lænder Lænder.
Lænder angaa, ta Lænder det jo Lænder øst
Lænder N: 3 eller N: 4, Lænder N: 4 et Lænder
for Lænder Lænder og Lænder øst
for Lænder Lænder, men jeg saa,
saa den saa, Lænder et Lænder Lænder i en
Lænder og et Lænder Lænder Lænder
gætt gæmsen saa Lænder. Lænder Lænder
den jo i den Lænder Lænder, saa den saa
Lænder Lænder. - Et Lænder i Lænder med Lænder,
Lænder Lænder, mit den Lænder Lænder. -

